

Megemlékezés 1956. október 23-ról

Országosan emlékezünk erre a jeles napra, mely elindította az ország sorsát, a népakarat megvalósítására.

Emlékezünk a hősökre, a dicső eseményekre!

1945-1956 közötti években felhalmozódott egy túrhetetlen keserűség, amely politikai forradalomhoz vezetett. Túrhetetlen tehetetlenség okozói voltak: hadifoglyok elhurcolása, a „malenkij robot”, a nem létező összeesküvések koncepciósi perei, Kovács Béla Szovjetunióba való deportálása, Nagy Ferenc államférfiak lemondása.

1946-ban már 10 ezren voltak börtönökben, számuk egyre növekedett, 1952-ben már 35 ezer fölé nőtt. A kulákküldözés, kivégzések, börtönök, vagyonelkobzások, az „önkéntes birtokfelajánlások”, 1946-53-ig 750 ezer embert kényszerítettek kényszermunkára, a kitelepítés több mint 10 ezer embert sújtott. Az államosítást a bankokkal kezdték, 1947-ben. Az egyházak üldözése, a szerzetesrendek feloszlatása, az ateizmus terjesztése. A papokat, tiszteleteseket is börtönbe zárták, a volt csendőrökkel külön kegyetlenséggel bántak az illetékes „elvtársak”, a hatalom képviselői.

1953-ban élre került Nagy Imrét 1955-ben leváltották...

A sok-sok igazságtalanság láttán a fővárosi és nagyobb vidéki városi egyetemisták elégedetlenségüknek adtak hangot, tetézte mindezt Gerő és Kádár „hódolata” az addig gyűlölt Titó előtt. A fiatalok tüntető menetelést kezdtek Budapesten a Petőfi szobor, Bem tér, Országház között október 23-án. Itt egyesültek a Gödöllőről oda érkezett egyetemistákkal, akik a felvonulási zászlóikból kivágták a „Rákosi” címet. A Belgrádból megjött Gerő nacionalista tüntetőknek nevezte a fiatalokat és megfenyegette őket. A fiatalság megmozdulásához csatlakoztak a munkások, és a tüntetés felkelésbe csapott át.

Nagy Imre éltetése, a Szálin szobor ledöntése, a Bródy Sándor utcai Magyar Rádió épületének megszerzésével elkezdődött a fegyveres felkelés, a forradalom.

Hegedűs András miniszterelnök azonnal a szovjet csapatok beavatkozását kérte. Október 25-én vérfürdőt rendeztek a megszállók...

...Nálunk Endrődön október 27-én volt a nagygyűlés a Tanácsházán. Mint a Hazafias Népfront bizottság elnöke én szóltam az összegyűltekhez Koloh Imre párttitkár javaslatára.

Először ismertettem a fővárosban történeteket, majd 50 tagú bizottságot választottunk, ebbe több kommunista is bekerült. Rövidesen eddig hívatlan vendégek sokasága hatolt a terembe. A választás megismétlését követelték, új vezetőség választására került sor. Az újonnan megválasztott vezetőség más összetételű lett. Dienes Izra tanító lett az új nemzetőr parancsnok, aki azt kérte, hogy kellő számban jelentkezzenek szolgálatra, akik vállalják a rend fenntartását. Engem kért fel a fiatal pedagógus férfiak beszervezésére. Rajtam kívül Fülöp Imre, Márton Mihály, Földvári Kálmán is jelentkezett. Erről Balkucs Imre a Békés Megyei Népújságban terjedelmes cikket írt „Fénykép az endródi forradalmárokról” címmel.

A forradalom eltiprása után nevelőket elbocsátották, áthelyezték, fegyelmissel részesítették, az újraválasztott vezetőséget törvény elé állították: Vaszkó Mihályt, Dr. Ugrin Vendelt, Dienes Izrát, Lesniczki Józsefet.

A forradalom veszteségei: meghalt 2600 ember, ebből 1300 Budapesten, megsebesült 40 ezer, ügyészségi eljárás indult 30 ezer ember ellen, és kivégeztek 285 főt. Sortüzek áldozata lett több mint 500 fő. Külföldre menekült 270 ezer ember, akiből végleg kint maradt 200 ezer fő.

Jelen új demokráciánk az 56-os forradalom után közel 50 évvel még sok nehézséggel küzd, de egyre erősödik 1956 eszménye.